

Важливо зазначити, і це є дуже важливим, що цей вплив має взаємний характер. Відчуття єдності соціальної ідентичності з групою визначають її здоров'я та добробут. Усі фактори та соціальні інститути впливають на загальний стан соціальних процесів. Це, на нашу думку, доводить, що соціальне прогнозування має спиратися на концепцію єдиного соціального світу, де всі соціальні інститути мають взаємовплив.

Каріна Тухар

здобувач вищої освіти

факультету підготовки фахівців

для підрозділів превентивної діяльності

Науковий керівник:

Наталія Комих

доцент кафедри гуманітарних дисциплін

та психології поліцейської діяльності

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат соціологічних наук, доцент

ЦИФРОВА НЕРІВНІСТЬ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

З кінця ХХ початку ХХІ століть у повсякденне життя індивідів активно входять новітні інформаційні технології. Відбувається зміна засобів і характеру праці, зростає роль інформації й знання на всіх рівнях і у всіх сферах суспільного життя. Це пов'язане із вступом людства в нову епоху розвитку — період побудови інформаційного суспільства, що обумовило величезний інтерес до проблем інформатизації, інформаційних технологій, питань впливу інформатизації на соціокультурні процеси, адаптацію й розвиток особистості в якісно новому середовищі.

В умовах становлення інформаційного суспільства найважливішим продуктом його життєдіяльності є інформація, її виробництво, поширення, використання. Інформація стає одним з головних факторів розвитку суспільства, а нові інформаційні технології є основою якісно нових механізмів розвитку в ХХІ столітті.

Сучасна кардинальна соціотехнологічна трансформація, включає матеріальне виробництво, соціальні відносини, культуру, комунікації, автоматизацію інтелектуальної діяльності людини. Формується якісно нова система цінностей особистості, її потреб і цілей, а, відповідно, виникають проблеми розвитку й саморозвитку особистості в нових соціальних умовах. Ця трансформація здійснюється у формі інформатизації та цифровізації всіх сфер життєдіяльності суспільства. Інформаційні технології настільки глибоко проникли в життя людей, стали атрибутом повсякденності, що вичленувати їх із загального світоглядного й соціокультурного контексту неможливо. Якісний стрибок в інформаційній індустрії обумовив необхідність аналізу новітніх технологій крізь призму світоглядних змін. Перехід до інформаційного суспільства, у якому пізнавальні цінності є одними з основних, визначив потребу розвитку особистісного потенціалу. Формування нової пізнавальної системи цінностей особистості, інформаційної культури сприяє виживанню та подальшому безперервному розвитку й саморозвитку особистості в новому соціокультурному середовищі.

Як і всяке великомасштабне соціальне явище, інформатизація несе в собі не тільки благо для людства, але й серйозну загрозу для його існування й розвитку, у випадку безконтрольного або зловмисного використання її можливостей. Ця обставина ставить інформаційну безпеку особистості, суспільства й держави в ряд актуальних і перспективних проблем наукового пізнання. Особливо в контексті посилення цифрової нерівності.

Глобалізація інформаційних процесів, впровадження в життєдіяльність людини новітніх інформаційних технологій, розвиток особистості в сучасних умовах, неминуче спричиняє потребу в переосмисленні проблем, що виникають у зв'язку із цим. Саме необхідність соціологічного осмислення цього феномена визначає актуальність дослідження цифрової нерівності.

Доктрина постіндустріального (інформаційного) суспільства, розроблена в другій половині XX сторіччя, стала одним з ефективних теоретичних інструментів дослідження тенденцій і процесів соціокультурної еволюції людського співтовариства. Сьогодні це найважливіша соціокультурна метатеорія рівною мірою прийнята західною й вітчизняною соціально-політичною традицією. Суть її укладена в аналізі нової соціальної системи, що йде на зміну індустріалізму, у поняттях прогресу наукового знання й технологічних досягнень в області збору, зберігання, трансформації й поширення інформації. Інформація набуває соціально-економічного значення. Хто володіє інформацією, той володіє світом. Це гасло інформаційного суспільства. Тотальна інформатизація – це майбутнє розвитку людства. Соціальна нерівність сьогодні концептуалізується як форма соціальної стратифікації, що проявляється у диспропорції доступу до інформаційно комунікативних технологій, за думкою Т. Миськевич. [1].

Цифрова нерівність в освітній сфері – одна з проблем, яка загострилась під час карантину. У березні 2020 року всі навчальні заклади закрили та перевели на дистанційне навчання, як зазначили дослідники центру Cedos [2]. Досвід проведення дистанційного навчання в закладах освіти, зокрема вищої, був практично відсутній. Учасники освітнього процесу зупинились в ситуації, коли буквально з мінімальними ресурсами та розумінням методичних особливостей освіти он-лайн треба було налагоджувати процес навчання. Виявилось, що не всі викладачі, учителя, студенти, учні мають технічні можливості для дистанційного навчання. Особливо, на думку дослідників центру Cedos, цифрова нерівність помітна на рівні територіальному. Сільські мешканці – учні, студенти, вчителі мають гірший доступ до інтернету, а відповідно і можливість освіти он-лайн. Інша, важлива проблема – технічне забезпечення. Дітям доводилось ділити з батьками інші технічні засоби – ноутбуки або персональні комп'ютери, що ускладнювало навчальний процес. Вчителі та викладачі так само мали технічні проблеми, та не менш серйозною проблемою для них відсутність попереднього досвіду дистанційного навчання [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Миськевич Т. Цифрова нерівність у сучасному суспільстві: український вимір світових тенденцій. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. Випуск 3 (2019). С.34-43
2. Назаренко Ю. Освіта під час пандемії: з якими проблемами й викликами стикнулось учнівство та вчительство? URL: https://lb.ua/blog/cedos/473722_osvita_pid_chas_pandemii_z_yakimi.html?fbclid=IwAR0qKVCT7skZ4AQ RpbNQaeVcnt6BPCXoWcnmbxmrjmjvcLZabbdlTXFqtak